

Multikulturalizmus és diverzitás a 21. században
Nemzetközi tudományos konferencia
Beregszász, 2018. március 27–28.

Полікультурність та різноманітність у 21 столітті
Міжнародна науково-практична конференція
Берегове, 27–28 березня 2018 року

Multiculturalism and Diversity in the 21st Century
International Academic Conference
Berehove, March 27–28, 2018

Absztraktkötet

Збірник тез доповідей

Book of Abstracts

MULTIKULTURALIZMUS ÉS DIVERZITÁS A 21. SZÁZADBAN

Nemzetközi tudományos konferencia
Beregszász, 2018. március 27–28.

Absztraktkötet

Szerkesztette:

Nagy-Kolozsvári Enikő – Kovács Szilvia

„RIK-U” Kft.
Ungvár
2018

УДК: 061.3

II– 79

A kiadvány a 2018. március 27–28-án Beregszászban megtartott a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Filológia Tanszéke és az Ungvári Nemzeti Egyetem Történelem és Nemzetközi Kapcsolatok Karának Multikulturális Oktatás és Fordítás Tanszéke által rendezett *Multikulturalizmus és diverzitás a 21. században* című nemzetközi tudományos konferencia absztraktjait tartalmazza.

Készült a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Kiadói Részlegének műhelyében

Szerkesztette:

Nagy-Kolozsvári Enikő – Kovács Szilvia

Korrektúra: *Grica-Varcaba Ildikó, Lőrinc Marianna, Kordonec Olekszandr*

Tördelés: *Tótin Viktória, Dobos Sándor*

Borítóterv: *Kolozsvári István, Dobos Sándor*

A borítón látható fotót készítette: *Jablonykó Tamás*

ETO-besorolás: *a II. RF KMF Apáczai Csere János Könyvtára*

A kiadásért felel: *Orosz Ildikó, Dobos Sándor*

A közölt absztraktok tartalmáért a szerzők a felelősek.

A tudományos rendezvényt és a kiadvány megjelenését támogatta:

Kiadó és nyomdai munkák: „RIK-U” Kft.
88000 Ungvár, Gagarin u. 36. E-mail: print@rik.com.ua
Felelős vezető: Sztanyisevszkij Jevgen

ISBN 978-617-7692-09-5

© Nagy-Kolozsvári Enikő – Kovács Szilvia, 2018

© A szerzők, 2018

ПОЛІКУЛЬТУРНИСТЬ ТА РІЗНОМАНІТНІСТЬ У 21 СТОЛІТТІ

Міжнародна науково-практична конференція
Берегове, 27–28 березня 2018 року

Збірник тез доповідей

За редакцією:

Еніке Надь-Коложварі – Сільвія Ковач

ТОВ «РІК-У»
Ужгород
2018

УДК: 061.3

П– 79

Збірник містить тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Полікультурність та різноманітність у ХХІ столітті», яка відбулася 27–28 березня 2018 року в м. Берегове. Організаторами конференції стали кафедра філології Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці ІІ і кафедра полікультурної освіти та перекладу факультету історії та міжнародних відносин Ужгородського національного університету.

Підготовлено у видавничому відділі
Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці ІІ

За редакцією:

Еніке Надь-Коложварі – Сільвія Ковач

Коректура: *Ільдико Гріца-Варцаба, Маріанна Леврінц, Олександр Кордонець*

Верстка: *Вікторія Товтін, Олександр Добош*

Обкладинка: *Іштван Коложварі, Олександр Добош*

Автор фото на обкладинці: *Анатолій Яблонько*

УДК: *Бібліотечно-інформаційний центр “Опацої Черє Янош” при ЗУІ ім. Ф.Р. ІІ*

Відповідальний за випуск: *Ільдико Орос, Олександр Добош*

За зміст тез відповідальність несуть автори.

Проведення конференції та друк збірника здійснено за підтримки:

Видавництво та поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»
88000, м. Ужгород, вул. Гагаріна, 36. E-mail: print@rik.com.ua
Генеральний директор: Станішевський Євген Вікторович

ISBN 978-617-7692-09-5

© Еніке Надь-Коложварі – Сільвія Ковач, 2018

© Автори, 2018

MULTICULTURALISM AND DIVERSITY IN THE 21ST CENTURY

International Academic Conference
Berehove, March 27–28, 2018

Book of Abstracts

Edited by:

Enikő Nagy-Kolozsvári – Szilvia Kovács

”RIK-U” LLC
Uzhhorod
2018

УДК: 061.3

П– 79

The publication includes papers presented at the international academic conference, "Multiculturalism and Diversity in the 21st Century" held on 27–28 March, 2018 in Berehove. The academic event was organised by the Department of Philology of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education and the Department of Multicultural Education and Translation, Faculty of History and International Relations of Uzhhorod National University.

Prepared at the Publishing Department of
Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education

Edited by:

Enikő Nagy-Kolozsvári – Szilvia Kovács

Proof-reading: *Ildikó Gríca-Varcaba, Marianna Lőrinc, Olekszandr Kordonec*

Makeup: *Viktória Tótin, Sándor Dobos*

Book cover: *Kolozsvári István, Sándor Dobos*

Book cover photograph by *Tamás Jablonykó*

Universal Decimal Classification (UDC): *The Apáczai Csere János Library of
Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education*

Responsible for publishing: *Ildikó Orosz, Sándor Dobos*

Authors are responsible for the content of abstracts.

The international academic conference and the publication of abstracts sponsored by:

Publishing and printing: "RIK-U" LLC
88000 Uzhhorod, Gagarin Street, 36. E-mail: print@rik.com.ua
Responsible manager: Jevgen Stanyisevskiy

ISBN 978-617-7692-09-5

© Enikő Nagy-Kolozsvári – Szilvia Kovács, 2018

© Authors, 2018

TARTALOM – ЗМІСТ – CONTENTS

<i>AFSHAR, NAEIMEH</i> : EFFECTS OF L1 DOMINANCE ON THE ACQUISITION OF ENGLISH SOUNDS BY TURKISH/PERSIAN BILINGUALS	15
<i>ALBERT ÁGNES</i> : KREATIVITÁS A NYELVOKTATÁSBAN	16
<i>ALKHRISHEH, HAZIM</i> : MOTIVATION, ATTITUDE AND EFFORT TOWARDS LEARNING ENGLISH: THE CASE OF MUTAH UNIVERSITY JORDANIAN MALE AND FEMALE STUDENTS.....	20
<i>ANDREYKO, VITALIY</i> : НОВА ПАРАДИГМА ЧЕСЬКО-СЛОВАЦЬКОГО МІЖДЕРЖАВНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ЯК ПРИКЛАД ЦИВІЛІЗОВАНОГО СПІВІСНУВАННЯ ДВОХ КРАЇН	22
<i>BÁLINT, EMMA JÚLIA</i> : DIVERSITY OF MENTAL ILLNESSES IN THE HISTORY OF SOCIAL MEDIA IN THE 21 ST CENTURY	27
<i>BANYAS, VOLODYMYR / БАНЯС, В. В.; БАНЯС, Н. Ю.</i> : МАЛОВІДОМИЙ ІВАН ФРАНКО: ПОВІСТЬ «МІСІЯ» (ДО 130-ЛІТТЯ ВІД ЧАСУ ПЕРШОЇ ПУБЛІКАЦІЇ).....	30
<i>BARANY, ADALYBERT</i> : ВПЛИВ ПОДІЙ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ НА СВІТОГЛЯД ІМПЕ КЕРТЕСА ТА ЙОГО ВІДОБРАЖЕННЯ В РОМАНІ «ЗНЕДОЛЕНІСТЬ».....	33
<i>BÁRÁNY ERZSÉBET</i> : KORSZERŰ KÉTNYELVŰ SZÓTÁRAK ALKALMAZÁSA A KÁRPÁTALJAI MAGYAR ISKOLÁK UKRÁN NYELV ÓRÁIN.....	36
<i>BEREGSZÁSZIANIKÓ</i> : A MAGYAR NYELV ÉRETTSÉGI VIZSGA TARTALMA MINT NYELVI TERVEZÉSI KÉRDÉS A KÁRPÁTALJAI MAGYAR ISKOLÁKBAN	40
<i>BODOR VIKTÓRIA</i> : A DIALEKTOLÓGIAI ISMERETEK ALKALMAZÁSÁNAK FONTOSSÁGA AZ ÓVODAI ANYANYELVI NEVELÉSBEN (EGY EMPIRIKUS FELMÉRÉS EREDMÉNYEI ALAPJÁN).....	43
<i>BOGNÁR, CSABA</i> : UNIFORMIZED MULTICULTURALISM: WORLD STATE, UNIVERSAL LEGAL SYSTEM AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE AT THE DAWN OF CYBORG BEING.....	48
<i>CHONKA, TETIANA</i> : КУЛЬТУРНІ ЦІННОСТІ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА У ТВОРАХ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ.....	53
<i>CSÁSZÁR ISTVÁN</i> : SZOVJET–MAGYAR KAPCSOLATOK 1964-TŐL NAGYKÖVETI JELENTÉSEK ALAPJÁN, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A KÁRPÁTALJAI MAGYARSÁGRA	60
<i>CSERNICKÓ, ISTVÁN</i> : BILINGUAL EDUCATION MODEL FOR THE MINORITIES: ALWAYS THE BEST SOLUTION?.....	62
<i>CSILLIK, ÉVA</i> : EFFECTIVE PRACTICES FOR MEETING THE LEARNING NEEDS OF ‘SUPERDIVERSE’ MULTI-LANGUAGE LEARNERS IN EARLY CHILDHOOD CLASSROOMS	70
<i>DEMCHENKO, INHA</i> : ПОЛІКУЛЬТУРНА ОСВІТА ІНОЗЕМЦІВ – МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АВІАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ.....	73

DOBOS, SÁNDOR: OFFICIAL REGULARIZATION OF SETTLEMENT NAMES ON THE TERRITORY OF PRESENT-DAY TRANS-CARPATIA IN THE ERA OF THE FIRST CZECHOSLOVAK REPUBLIC (1919–1938).....	79
DUDICS LAKATOS KATALIN: MIT NEVEZNEK NYELVJÁRÁSNAK A KÁRPÁTALJAI MAGYAR ISKOLÁKBAN?.....	85
FÁBIÁN, MÁRTA: LISTENING STRATEGIES USED BY MONO- AND BILINGUAL MAJORS OF ENGLISH AT THE F. RÁKÓCZI II TRANSCARPATIAN HUNGARIAN INSTITUTE.....	88
FÁBIÁN NÉMETH, BEÁTA: LINGUISTIC LANDSCAPE AS A WAY OF PUBLIC COMMUNICATION IN VINOGRADOVO.....	91
FAILASOFAH, FAILASOFAH: STUDENTS’ CRITICAL LITERACY DEVELOPMENT: A STUDY OF TEACHERS’ INSTRUCTIONAL PRACTICES.....	94
FEISAL, AZIEZ: DEVELOPMENT OF ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE IN AN ISLAMIC BOARDING SCHOOL IN INDONESIA: A DYNAMIC SYSTEM PERSPECTIVE.....	95
FODOR, KATALIN: EFL TEACHERS’ TECHNOLOGICAL USE: POSSIBILITIES, ROUTINE AND EXPECTATIONS OF GENERATION Z.....	96
GÁLADÉL: A VALLÁSI KÖLCSÖNHATÁSOK NYOMAI A NÉPI KÉZIRATOS FÜZETEKBE.....	100
GAZDAG VILMOS: AZ OROSZ ÉS UKRÁN KÖLCSÖNSZAVAK KÁRPÁTALJAI MAGYAR NYELVJÁRÁSOKBAN VALÓ ELTERJEDTSÉGÉRŐL ÉS ALAKVÁLTOZATAINAK LÉTREJÖTTÉRŐL.....	106
H. TÓTH ISTVÁN: HOZZÁJÁRULÁS A KÁRPÁTALJAI HELYESÍRÁS-TANÍTÁS MINDENNAPJAIHOZ.....	112
HIRES-LÁSZLÓ KORNÉLIA: NYELVI TÁJKÉP BEREGSZÁSZBAN.....	113
HNATYK, KATALIN: NEW WINDS IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING IN TRANSCARPATIA.....	118
ГОРБАТ, ІРИНА ЛЮБА: КУЛЬТУРНЕ РОЗМАЇТТЯ І ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО, ВІДОБРАЖЕНІ В КУЛЬТУРНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПОВІТОВОГО МУЗЕЮ САТУ-МАРЕ.....	123
HUSZTI, ILONA: REALISATION OF REFLECTIVE TEACHING DURING THE TEACHING PRACTICE OF ENGLISH MAJOR STUDENTS.....	127
ILLÉS, ÉVA: MONOLINGUALS IN A MULTILINGUAL LANDSCAPE.....	132
KARMACSI ZOLTÁN: EGY KÁRPÁTALJAI GASZTROFESZTIVÁL NYELVI TÁJKÉPE.....	136
KÉSZ BARNA: MULTIKULTURALIZMUS A SZOVJET HADSEREGBEN – KÁRPÁTALJAI MAGYAR KATONÁK BESZÁMOLÓI ALAPJÁN.....	140
KÉSZ BARNABÁS: INTERETNIKUS JELENSÉGEK A KÁRPÁTALJAI MAGYARSÁG TÁRGYI KULTÚRÁJÁBAN.....	146
KÉSZ MARGIT: INTERKULTURÁLIS KÖLCSÖNHATÁS A KÁRPÁTALJAI FOLKLÓRBA SZAKRÁLIS SZÖVEGEK ELEMZÉSE ALAPJÁN.....	150

KÉSZ RÉKA: KULTÚRÁK TALÁLKOZÁSA KÜLFÖLDÖN MUNKÁT VÁL- LALÓ KÁRPÁTALJAI NŐK NARRATÍVÁI ALAPJÁN	155
KHAVAVCHAK, OLEG: ЕМОТИВНИЙ ДИСКУРС «ІСТОРИЇ РУСІВ»	162
KONTRA H., EDIT: FLIPPED CLASSROOMS IN APPLIED LINGUISTICS: PROMOTING 21 ST CENTURY SKILLS FOR LEARNING.....	169
KORDONETS, OLEKSANDR: МОТИВ СМЕРТІ У НОВЕЛАХ «ЗВИЧАЙ- НА ІСТОРІЯ» Б. ЛЕПКОГО ТА «ЗАПИСКИ НЕДУЖОЇ ЛЮДИНИ» О. ПЛЮЩА	173
KOVÁCS SZILVIA: AUTONÓM NYELVTANULÁS ÉS NYELVTANULÁSI STRATÉGIÁK HASZNÁLATA.....	180
KOZMÁCS ISTVÁN: KIS HAL A NAGY TENGEBEN VAGY NAGY HAL A TÓBAN? A KISEBBSÉGI ÍRÓ DILEMMÁJA.....	182
KYCHAK, OKSANA: ЛЮДИНА ЗАКАРПАТСЬКОГО ПОРУБІЖЖЯ: ПО- ЛІКУЛЬТУРНІСТЬ, ПАРАДИГМИ ПРИКОРДОННЯ ТА МІСЦЕВИ МЕНТАЛЬНІ КОРДОНИ В ЦЕНТРІ ЄВРОПИ	183
KYSHARI, BETTINA: РОЛЬ НАТО У ФОРМУВАННІ СУЧАСНИХ МІЖНА- РОДНИХ ВІДНОСИН	190
LEBOVICS VIKTÓRIA: NAGYÍTÓ ALATT A TOLMÁCSOLÁS	194
LECHNER ILONA: A KONTEXTUS SZEREPE A FORDÍTÁSBAN.....	196
LIBAK, NATALIA: НЕОЛОГІЗМИ У «ВЕЛИКОМУ ТЛУМАЧНОМУ СЛОВНИКУ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ» ЗА РЕДАКЦІЄЮ В.Т. БУСЕЛ.....	200
LIZÁK, KATALIN: EFL INSTRUCTION IN THE 21 ST CENTURY: MEETING THE CHALLENGES.....	203
LŐRINCZ, MARIANNA: CONCEPTUALIZING EFFECTIVE TEACHING.....	208
LYASHYNA, ALLA: ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ПЕРЕКЛАДА- ЧІВ У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	214
MÁDI, GABRIELLA: LANGUAGE, POWER, ASSIMILATION, AND MINORITIES IN MULTILINGUAL SPACE (BASED ON CONTEMPORARY HUNGARIAN NOVELS).....	218
MAJOR, ÉVA: THE TRUE MYTH – CAN A UNIVERSITY LECTURE BE INTERACTIVE?.....	220
MARHITYCH, DIANA: УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ УКРАЇНИ З ЄС: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	224
MÁRKU ANITA: NYELVI TÁJKÉR: AZ INTERNETES MÉMEK KÁRPÁTAL- JAI MAGYAR VONATKOZÁSAI	229
KOGA, MASAYUKI: ІСТОРІЯ Й ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВІДНОСИН МІЖ ЯПОНІЄЮ ТА УКРАЇНОЮ	233
MÁTÉ RÉKA: KÖZÉPPONTBAN A NYELVTANULÓ: TÖBBNYELVŰSÉG A GYAKORLATBAN	236
MEDGYES, PÉTER: THE NATIVE/NONNATIVE CONUNDRUM REVISITED	239

MELEHANYCH, HANNA: СТРАТЕГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ ЗАКАРПАТТЯ).....	240
MILLISITS MÁTÉ: A HOLLAND–MAGYAR REFORMÁTUS KAPCSOLATOK ÉVSZÁZADAI	245
MOLNÁR D. ISTVÁN: A NYELVI ÖSSZETÉTEL VÁLTOZÁSA KÁRPÁTALJA TERÜLETÉN 1880–1910 KÖZÖTT.....	246
MOLNÁR JÓZSEF: AZ ANGOL NYELV ISMERETE KÁRPÁTALJÁN – A 2001-ES UKRAJNAI NÉPSZÁMLÁLÁS ADATAI ALAPJÁN.....	249
MÓNUS DÓRA: DRÁMAPEDAGÓGIAI MÓDSZEREK AZ ANYANYELVOKTATÁSBAN.....	254
MOSKALENKO, OLENA: КРОС-КУЛЬТУРНЕ СПІЛКУВАННЯ ЯК ЧИННИК ВПЛИВУ НА ПРОФЕСІЙНУ АНГЛОМОВНУ КОМУНІКАЦІЮ.....	258
MOTRUK, VIKTOR: ЧИТАННЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ МЕТОД ПІДТРИМАННЯ І РОЗВИТКУ НАВЧАЛЬНО-ФАХОВИХ МОТИВІВ УСНОГО МОВЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ (НА МАТЕРІАЛІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ).....	262
MYSHKO, ANATOLIY: ФІНЛЯНДІЯ ТА НАТО	267
MYSHKO, SVITLANA: ВИВЧЕННЯ КУЛЬТУРИ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ	273
NAGY-KOLOZSVÁRI ENIKŐ: INTERKULTURÁLIS KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE IDEGEN NYELVŰ GYERMEKIRODALOM SEGÍTSÉGÉVEL.....	277
NEMES, ZSOLT: TEACHING HUNGARIAN IN THE US HUNGARIAN WEEKEND SCHOOLS: HERITAGE OR FOREIGN LANGUAGE APPROACH?.....	278
NSHIWI, DARIN: THE IMPACT OF MULTI-COMPETENCE APPROACH ON LEARNING VOCABULARY AND SPEAKING SKILLS OF A THIRD LANGUAGE BY SYRIAN ADULT LEARNERS	279
NYLABOVICH, YANA: УКРАЇНСЬКО-СЛОВАЦЬКІ НЕВІДПОВІДНОСТІ ПЕРЕКЛАДУ В КОНТЕКСТІ КАТЕГОРІЇ ЧИСЛА ІМЕННИКА	280
ÖVEGES ENIKŐ: NYELVI ELŐKÉSZÍTŐ ÉVFOLYAM: A MEGOLDÁS A MAGYAR NYELVOKTATÁS PROBLÉMÁIRA?	284
VIRAG, PAUL: СПІВЖИТТЯ ТА БАГАТОЕТНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ПОВІТІ САТУ-МАРЕ У ХХІ СТОЛІТТІ	289
PELESKEI, VIKTORIA: MULTICULTURAL PERSPECTIVES IN FOREIGN LANGUAGE EDUCATION IN CANADA.....	292
PENCKÓFER JÁNOS: SZEMÉLYESSÉG, ÖNÉLETÍRÁS-JELLEG, „KÁRPÁTALJAI OLVASAT” BALLA LÁSZLÓ ÉLETMŰVE ALAPJÁN.....	298
PILIPENKO, GLEB: СЕРБСКИЙ ЯЗЫК В ВЕНГЕРСКИХ ШКОЛАХ ВОЕВОДИНЫ: ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ЛИНГВИСТИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНЦИИ.....	301

W. PILLAR, GRANVILLE: A CRITIQUE OF HEMISPHEROLOGY, MODALITY PREFERENCE AND LEARNING STYLES.....	308
PITRA, NELYA: НІМЕЦЬКИЙ МУЛЬТИКУЛЬТУРАЛІЗМ.....	315
POLYOVIIY, MYKOLA: ПЕРСПЕКТИВИ ЕВОЛЮЦІЇ КУЛЬТУРНОГО РІЗНОМАНІТТЯ СВІТУ ДО СЕРЕДИНИ ХХІ СТОЛІТТЯ.....	318
POPOVYCH, NATALIA: РЕЛІГІЙНА ТЕРМІНОЛОГІЯ У ПЕРЕКЛАДАХ ІНОЗЕМНИМИ МОВАМИ (НА ПРИКЛАДІ ПЕРЕКЛАДІВ ДАВНЬО-ГРЕЦЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ).....	323
ПЕВСЕ, АНДРЕЯ: ТРУДНОЩІ, ЩО ВИНИКАЮТЬ У ПРОЦЕСІ СПІЛКУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ УГОРЦЯМИ.....	327
PUSKÁS VERONIKA: ISKOLAI NYELVI TÁJKÉR NAGYBEREGEN.....	330
R. FEDOR, ANITA: INVESTMENT INTO HUMAN CAPITAL BY WOMEN WHO ARE TEMPORARILY AWAY FROM LABOUR MARKET.....	334
SHELEMBVA, MYKHAYLO; SHELEMBVA, MARTA: ВПЛИВ УГОРСЬКОГО ЧИННИКА НА ОСОБЛИВОСТІ ПАРТІЙНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	338
SHPENIK, KATERYNA-MARIA: LANGUAGE POLICY OF THE EUROPEAN UNION.....	346
SHPENIK, SILVIA: USING SOCIAL MEDIA IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES.....	351
STEFUCA, VIKTÓRIA: ТРУДНОЩІ УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ ВЛАСНИХ НАЗВ.....	355
SZABÓ, NOÉMI: CROSS-LINGUISTIC INTERACTION IN THIRD LANGUAGE LEARNING.....	357
SZAMBOROVSZKYNÉ NAGY IBOLYA: NEMZETISÉGI DIVERZITÁS KONTRA BIRODALMI UNIFORMIZÁLÁS. A SZOVJET OKTATÁSPOLITIKA JANUS-ARCÚSÁGA (1953–82 KÖZÖTT).....	359
SZILÁGYI LÁSZLÓ: EGYNYELVŰ ÉS TÖBBNYELVŰ KÖRNYEZETBEN FELNŐTT TANULÓK NYELVTANULÁSI STRATÉGIÁI ANGOLÓRÁN.....	361
TASKOVICS OKSZANA: KÖZÖSSÉGI OLDALAK A NYELVOKTATÁSBAN.....	365
TODOROV, IHOR: СУЧАСНІ ГЕОПОЛІТИЧНІ ВИКЛИКИ ДЛЯ ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ.....	368
TODOROVA, ANNA: EASTERN PARTNERSHIP AND EXPANSION: THE UKRAINIAN PERSPECTIVE.....	373
TODOROVA, NATALIA: INTERCULTURAL COMMUNICATIVE COMPETENCE AND CRITICAL CULTURAL AWARENESS: IMPLICATIONS FOR THE UKRAINIAN ESP CONTEXT.....	379
TÓTH ENIKŐ: A MAGYAR NYELV MEGJELENÉSE GECSE NYELVI TÁJKÉPÉBEN.....	384

<i>TYSHCHUK, ALLA</i> : ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ У ВНЗ УКРАЇНИ: ЗМІСТОВНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД.....	387
<i>US, HANNA</i> : ТЕРМІН «ДИТИНА» В ТЕРМІНОЛОГІЇ СІМЕЙНОГО ПРАВА: ПАРАДИГМАЛЬНИЙ ВИМІР.....	392
<i>USTYCH, SERHIY</i> : СУЧАСНІ ТРАНСКУЛЬТУРНІ ТЕНДЕНЦІЇ І ЗАКАР- ПАТТЯ.....	396
<i>USTYCH, SERHIY; BENCHAK, OLESYA</i> : СУТНІСТЬ, ФУНКЦІОНУВАН- НЯ ТА РОЗВИТОК СУЧАСНИХ ТРАНСКОРДОННИХ СИСТЕМ	397
<i>VANČO, ILDIKÓ</i> : THE TEACHING OF THE SLOVAK LANGUAGE IN SCHOOLS WITH HUNGARIAN AS THE LANGUAGE OF INSTRUCTION IN SLOVAKIA: GENERAL OVERVIEW.....	401
<i>VOVKANYCH, IVAN</i> : ПОЛІКУЛЬТУРНІСТЬ У ВИКЛАДАННІ ІСТОРІЇ	402
<i>VRÁBELY, TAMÁS</i> : MULTICULTURAL EDUCATION: WAYS AND METHODS OF IMPLEMENTATION IN UKRAINE	403
<i>VRAUKÓ, TAMÁS</i> : CODE SWITCHING IN HISPANIC-AMERICAN NARRATIVES	407
<i>WAWRZONEK, MICHAŁ</i> : ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ ЯК МІЖНАРОДНА ПРОБЛЕМА – НА ПРИКЛАДІ ПОЛЬЩІ, УКРАЇНИ ТА ІЗРАЇЛЯ	408
<i>WOŁEK, ARTUR</i> : OFFICIAL USE OF MINORITY LANGUAGES: BETWEEN SYMBOLIC POLITICS AND LOCAL PUBLIC POLICIES	413

КУЛЬТУРНІ ЦІННОСТІ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА У ТВОРАХ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ

Chonka, Tetyana / Чонка, Тетяна

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ
м. Берегово, Україна
Ukraine

The article deals with the moral and cultural problems of modern society in the collection of essays by Yuri Andrukhovych “Here was buried Fantomas”; an attempt has been made to analyze the condition of cultural values in modern society, presented by the writer in this book; it is proved that the problems of morality, spirituality, cultural and educational level of society occupy one of the leading places in the collection of essays: by the means of irony, which reaches destructive sarcasm, the writer emphasizes that with such music, with such an attitude to literature and cinema, it is easy to lose our national identity and human dignity, because the choice of literature, music and cinema for Andrukhovych is an expression of people’s morality and culture or their complete absence.

Сучасна критика неодноразово наголошує на відсутності морально-етичного виховного елементу у творчості сучасних українських письменників. Зокрема, у Вікіпедії читаємо: *«Для сучасної української літератури характерне зниження патріотичного та морального пафосу (курсив наш – Т.Ч.), типового для соцреалізму. Якщо для класичної та радянської літератур були характерні політична заангажованість та визнання за літературою певної виховної суспільної ролі, то завдяки здобуттю Україною незалежності й зникненню цензури, необхідність у цих функціях суспільного опору значно впала. Література вступила в постколоніальну стадію саморефлексії, ставши тільки видом мистецтва»*¹.

Проте аналіз видань сучасних авторів останніх років свідчить про те, що проблеми моралі, духовності, культурного й освітнього рівня суспільства займають у них одне з чільних місць. Скільки б не

¹ З посиланням на джерела: Даниленко В.Г. Лісоруб у пустелі: письменник і літературний процес. — Київ: Академвидав, 2008., с. 7 та Гнатюк О. Прощання з імперією. Українські дискусії про ідентичність. — Київ: Критика, 2005., с. 105.

заперечувався антропоцентричний стрижень в історії культури, ще раз підтверджується істина, що література пишеться для людей і про людей.

Актуальним видається дослідження даної проблеми у творчості зачинателів постмодернізму в українському письменстві, адже в літературу вони прийшли як нігілісти, які кардинально змінили підхід до показу людини і суспільства у своїх творах. Зокрема, це твердження стосується творчості Юрія Андруховича, який був визнаний Патріархом постмодерної української літератури.

Предметом нашого дослідження є книга есеїв Юрія Андруховича «Тут похований Фантомас». Об'єктом нашого дослідження є висвітлені автором морально-етичні та культурні проблеми сучасного суспільства.

Нашими завданнями є:

- виокремити та окреслити досліджувані проблеми у ТСН-ках Ю.Андруховича;
- дати цілісний аналіз стану культурних цінностей в сучасному суспільстві, представленого автором у даній збірці.

У процесі дослідження ми виокремили три основні проблемно-тематичні групи: за кількістю ТСН-ок найбільше присвячено проблемам музики («Бенкетні канти злих часів», «Ковток Дилана», «ФМ і fm», «За ґратами», «Кримінальні хроніки», «Із різдвом Давидовим», «Соло для барабанів», «Поля Атенрай», «Зорн і радість», «Концерт із ведмедем»), порівну – літературі («Ліжко його українське», «Холод», «Від перекладача», «Перший національний порнограф», «Як здобути свободу?») і кіноматографу («Улюблена французька фраза», «Спецоперація «К», «Ковток Дилана», «Тату і табу», «Тут похований Фантомас»).

Говорячи про музику, Ю.Андрухович привертає увагу читача до наступних питань:

1. Зміна музичних уподобань поколінь:

«Бенкетні канти злих часів» [1, с. 15-17]

«Проте пам'ятаю, що інколи святковий стіл бував геть простим і скромним. І щоб радості від того не меншало, нам залишалося співати. Крім колядок і щедрівок, а відтак і народних пісень, сказати б, «загального репертуару», співали й тодішню естраду – наприклад, Івасюка». «Можливо, тому, що за вікнами зовсім інший час? ...Тепер же відбувається майже так само, як і в ті героїчні часи: люди п'ють, їдять вишукані страви, звеселяють і зміцнюють свій дух не лише вином та медом, а й бенкетними кантами. *Тільки канти ті вже інші, не козацькі, а бандюцькі.* (курсив наш – Т.Ч.)» «Який народ – такі й пісні. І, може,

ми справді варті саме таких талантів? Може, років так за триста цю їхню «Мурку» так само називатимуть українською традиційною музикою, захоплюватимуться її вишуканою мелодикою, шляхетною лексикою, просльозившись із радості й похмілля... І казатимуть приблизно те саме: «Які прекрасні люди були наші предки!» ...Невідомо, які в нас будуть нащадки, якщо вони в нас будуть» [1, с. 16 -17].

Автор з гіркою іронією, яка доходить до нищівного сарказму, констатує, що при такій музиці неважко втратити свою національну ідентичність і людську гідність. Якщо народ втрачає естетичні смаки, терпимо ставиться до вульгаризації тематики й змісту тих пісень, які слухає, якщо так легко забуває свою пісенну спадщину і без заперечень приймає чужу, насажену їй «попсу» чи «бандюцькі» пісні, то чи може такий народ бути впевненим у своєму майбутньому?

2. Можливість задовільнити свої культурні потреби у власній країні:

«Ковток Дилана» [1, с. 34 – 36]

«Зненацька виявилось, що в нашій наскрізь просокованій батьківщині повно шанувальників Стінга, Роберта Планта чи навіть «Dream Theater». ...ціни на квитки встановлюють ...удвічі, втричі вищі за європейські. Ну, просто як на Стаса Михайлова якогось! І це за цілковитої відсутності нормальних концертних майданчиків та залів. Я вже не кажу про рівень життя й доходів наших меломанів...» [1, с. 34].

«...українське телебачення з його затупленими під формат каналами, котре між прокладками з російських і наших попсюків ночами, щоб начальство не бачило, усе ще крутить відео з Дилановим «Beyond Here Lies Nothing»... За що ж його так люблять і чому це так безапеляційно, незалежно від часу та зміни поколінь?» [1, с. 35].

«Нас із білорусами взагалі багато речей єднає. Крім квітучої демократії та всенародної любові до свого президента, це ще й цілковита неможливість бодай якось задовольняти свої культурні потреби у власних країнах» [1, с. 35].

«...на Заході його (Боба Дилана – Т.Ч.) згадують у першу чергу за політичними піснями. Але це політика в найширшому сенсі – як бунт, як протест і незгода... Але найбільше в ньому імпонує саме небажання бути зіркою, відмежування від зірковості» [1, с. 35 – 36].

«Нашій культурі, мабуть, дуже не вистачає когось так само мудрого й вічного, як Дилан. Такого мудрого, чесного і справедливого батька. Чи навіть уже й діда. Як показує наш гіркий досвід, талановиті українські музиканти вічними не бувають. ...» [1, с. 36].

Автор наголошує на безвідповідальному ставленні влади до забезпечення належного рівня концертних майданчиків та залів і акцентує на не виправданому завищенні цін на концерти світових зірок.

Особливо соромно за українське телебачення і його «затушливані під формат канали», які належать грошовитим людям при владі, які, на жаль, не завжди можуть похвалитися вишуканим естетичним смаком, а часто й належать до прихильників російської або беззмістовної молоді української попси.

З іншого боку, проблеми занепаду музичної культури автор справедливо вбачає й у якості музики, яку пропонують українські виконавці, котрі бажають швидкої слави й великих грошей, страждають на зіркову хворобу, не гребують жодними методами самопрезентації на сцені, але не особливо дбають про рівень і естетичність свого музичного продукту.

3. Рівень українських музикантів:

«ФМ і fm» [1, с. 61 – 63]

«А скільки з них (наших музикантів – Т.Ч.) щодня іменують себе народними, заслуженими, героями? Скільки їх носиться із самим собою, наче з найвищим досягненням людського роду? Правильно – усі. Найбільшою ж дурницею в нас є те, що весь цей шаровиковий прошарок, як й всі ці медіа, що визначають для нас формати, безпосередньо пов'язані з владно-політичною верхівкою. Тому хорошу музику на телебаченні і радіо в нас можна було почути десь лише на початку тих-таки 90-х, а згодом ще тільки за часів Помаранчевої революції. Тоді я, до речі, справді повірив, що крига скресла і що ми більше ніколи не повернемось до тюремного кічу та всіх тих замумійовано-гіпсових персонажів, що чомусь мають себе за співаків і співачок. Але де там – ми не тільки до них повернулися. Щиро кажучи, ми нікуди й не відходили» [1, с. 62].

У наших маршрутках по всій Україні всі слухають «свого Мішу Стасова» та «свою рідну російську музику».

Та найгірше, що й високоповажна професура, нібито інтелігентна публіка, теж часто має смаки водіїв маршруток і відмовляється слухати справжню музику, вважаючи її «муттю». «Дорогий і незабутній Фредді Меркюрі... Прости йому і всьому цьому народові. Вони вже й так жорстоко покарані – безперервним слуханням поганої музики» [1, с. 63].

4. Чинники, які впливають на рівень музичної культури в країні:

«За ґратами» [1, с.70 – 72]

«Усе ж так прозоро: яку музику слухає більшість населення країни, такого й президента на свою голову собі обирає. І тому в американських містечках-селах слухають геніальну лірику Джонні Кеша, а в нас – навіть не котрогось українського вуйка із сусіднього хутірця, а великоруських зеків, знавців життя і творців понять. Ну, тобто тепер уже й не понятій, а законів.

Залишається погоджуватися з тим, що існують речі за межами смаків і змістів. Що існує, наприклад, ось ця влада, ось ця музика...» [1, с. 71 – 72].

Ю.Андрухович переконаний і намагається донести своє переконання до читача: ми – кожен з нас – жителі сіл і міст – є складовими культури нашого соціуму, саме від нас залежить її рівень. Якщо ми не здатні змінити свої естетичні смаки (бо цей процес нелегкий і вимагає чималих зусиль), якщо ми погоджуємося з антикультурною владою, то й надалі терпітимемо «великоруських зеків» та їхню музику:

«Кримінальні хроніки» [1, с. 152 – 154]

«Наш найтяжчий злочин – це наша терпимість до поганої музики, наша зговірливість і поступливість» [1, с. 154].

Ю.Андрухович називає дві істотні причини відсутності в Україні якісного кіноматографу – погані смаки публіки і залежність кіноіндустрії від «грошових мішків» продюсерів:

«Улюблена французька фраза» [1, с. 21 – 23]

«Кінематограф, за великим рахунком, жахлива махина. *Найгірше в ньому те, що він обходить все дорожче, тобто змушений лягати під грошові мішки продюсерів. Ті ж у свою чергу жадають їхнього наповнення грошима глядачів. «Краще жорстка цензура, ніж погані смаки публіки»,* – висловився з цього приводу Йоселіані. Власне, ці смаки й визначають наміри продюсерів, що хочуть знімати кіно» [1, с. 22].

«Тату і табу» [1, с. 64 – 66]

«Усе українське телебачення це суцільне fellatio, і хороших фільмів більше не показують. За винятком хіба що тих, які з'являються в «Аргумент – Кіно». Але до них ще треба дотягнути. Себто їх треба ще заслужити – стійким безсонням. ...ця програма – останній аргумент на користь телебачення, інших аргументів немає» [1, с. 64].

«Тут похований Фантомас» [1, с. 74 – 76]

«А що тепер? Що вони дивляться? свої профілі в гуглях, тим і живуть. А ще? Невже ту саму нечисть, що й їхні батьки в телевизорах?» [1, с. 76].

Важко не погодитися з автором, адже сучасна молодь «виховується» насамперед засобами телебачення, яке не вимагає жодних інтелектуальних зусиль, забуло, що таке катарсис і справжня краса. І так буде продовжуватися, допоки батьки не схаменуться і не втратять свою терпимість і до українського телебачення, і до своїх дітей.

Літературі присвячено відносно невелику кількість ТСН-ок, проте в них влучно окреслено проблеми відносин книги і читача, книги, письменника і суспільства в сучасній Україні:

- письменник та його місце в суспільстві;
- література в житті молодих людей;
- втрата цінності книги через захоплення Інтернетом;
- вплив літератури на формування свідомого громадянина.

«Ліжко його українське» [1, с. 30 – 32]

«Найкращий поет – мертвий поет», – за таким принципом оцінюють поетів у нашій країні її чиновники та президенти. Зрештою, чи тільки вони? Найвища форма вшанування поета – це поховати його. У виняткових випадках – ще й перепоховати... поет Назар Гончар... і за життя був серед найкращих... А тепер навіть міністерство освіти вже має повне право публікувати його твори в навчальних програмах... має принаймні повне право не вилучати їх звідти», якщо «...Назарові твори видадуться йому підозрілими, безідейними або ще, чого доброго, націоналістичними» [1, с. 30].

«Любити слово – не штука. Спробуй у слові штуку вилюбити. Усі сенси, нонсенси й нюанси вдало донести. Донесеш вдало – такий вірш доносом назовуть. Або м'якше – донесенням. Такий поет називається доносцем. Або донором. Є серед поетів усякі. Віршомази є. Віршорізи. Віршолози. Віршоломи. Віршоловів не вистачає. Бо вірші не пишуться – ловляться» [1, с. 31].

«Такої дивовижної здатності вслухатись у слово, у сполучення слів, руйнувати банальні й зачовгані місткі між ними і вмить зводити нові, абсолютно свіжі й чисті, я ніде більше не зустрічав... Назар Гончар був арлекіном Львова і арлекіном мови, української. Із його участю вона робилася геніальною та універсальною, ніби закон усесвітнього мерехтіння... Нині його б чимраз частіше затримували на вулицях наших міст за чудернацький вигляд. Ознакою невільної та злої країни є те, що чудувати в ній небезпечно – за тебе візьмуться як не бандюгани, то міліція. Ознакою невільної та злої країни є також те, що бандюгани і міліція нічим навзаєм не відрізняються» [1, с. 32].

«Я запрошую вас хоча б найближчими днями послухати й почитати його. Він же насправді є, нікуди він не зникав. Спілкуймося з ним – і всім стане краще, я певен» [1, с. 31].

«Від перекладача» [1, с.134 – 136]

«От у Франківську, схоже, доживають віку останні пристойні книгарні. «Книжок у мене майже не купують», – розповідає власник однієї з них, мій давній знайомий. «Це просто депресія... Люди наче прибиті якісь... тепер нікому й нічого вже не треба». – «І що, навіть студентам?»... «І їм теж... А що? Усі реферати й так в Інтернеті» [1, с. 135].

«Як здобути свободу?» [1, с.162 – 164]

У Болгарії «один із трендів – виходити на мітинги, тримаючи перед собою в руках книжки, самі вже назви яких натякають на ситуацію й перегукуються з порядком денним протестів. Тисячі активних читачів демонструють громадянську позицію назвами творів та іменами авторів...» [1, с. 163]. Суспільство, у якому нехтують книгою й письменниками, ризикує втратити право й на належну освіту, можливість якісного співмешкання та й, зрештою, власну незалежність, адже людьми, у яких відсутні моральні, культурні, етичні цінності, набагато легше керувати, бо вони своєю бездуховністю й бездіяльністю вже прирекли себе на рабство.

Підсумовуючи, зазначимо, що у книзі есеїв Юрія Андруховича «Тут похований Фантомас» проблеми моралі, духовності, культурного й освітнього рівня суспільства займають одне з чільних місць. Засобами іронії, яка доходить до нищівного сарказму, автор наголошує, що при такій музиці, при такому ставленні до літератури й кіноматографу неважко втратити свою національну ідентичність і людську гідність, адже для Андруховича вибір літератури, музики й кіно є виявом моральності й культури людини або їх цілковитої відсутності.

Список використаної літератури

1. Андрухович Юрій. Тут похований Фантомас. – Брустурів: Дискурсус, 2015. – 232 с.

Полікультурність та різноманітність у 21 столітті. Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Полікультурність та різноманітність у XXI столітті», Берегове, 27–28 березня 2018 року / Редактори: Еніке Надь-Коложварі, Сільвія Ковач – Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2018. – 420 с.

ISBN 978-617-7692-09-5

Збірник містить тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Полікультурність та різноманітність у XXI столітті», яка відбулася 27–28 березня 2018 року в м. Берегове. Організаторами конференції стали кафедра філології Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці II і кафедра полікультурної освіти та перекладу факультету історії та міжнародних відносин Ужгородського національного університету.

УДК: 061.3

П– 79

Науково-довідкове видання

**ПОЛІКУЛЬТУРНИСТЬ ТА РІЗНОМАНІТНІСТЬ
У 21 СТОЛІТТІ**

Міжнародна науково-практична конференція
Берегове, 27–28 березня 2018 року

Збірник тез доповідей

2018

Редактори:

Еніке Надь-Коложварі – Сільвія Ковач

Коректура:

Ільдико Гріца-Варцаба, Маріанна Левріні, Олександр Кордонець

Верстка:

Вікторія Товтін, Олександр Добош

Обкладинка:

Іштван Коложварі, Олександр Добош

Відповідальний за випуск:

Ільдико Орос, Олександр Добош

Видавництво та поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»

88000, м. Ужгород, вул. Гагаріна, 36, e-mail: print@rik.com.ua

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції*

Серія ДК 5040 від 21 січня 2016 року

Підписано до друку 22.10.2018.

Папір офсетний. Ум. друк. арк. 11,7. Формат 70x100/16.

Замовл. № 2520. Тираж 200.